

ŠIANDIEN LIETUVIŲ DIENA CHICAGOJE

LENKIJŲ PRIEŠ STUDENTUS IŠ- ŠAUKTA KARIUOMENĖ

J. Valstybės reikalaujama gausingesnės kariuomenės

LENKŲ STUDENTAI PRIEŠ ŽYDUS

VARŠOVA, lapkr. 30. — Visuose lenkų valdomuose kraštuose lenkų studentai išjudo prieš žydus. Pirmosios riaušės įvyko Lvoje. Paskui veikimas prieš žydus persimetė į Krakovą, Vilnį ir kitus miestus. Visur įvyko riaušės. Keletas studentų nužudyta. Šimtai sužeistų. Visur iššaukta kariuomenė.

Varšuvoje taip pat studentai išjudo. Laikraščiams uždrausti paduoti žinias apie įvykusias riaušes.

TRIUKŠMAS PRANCŪZI- JOS PARLAMENTĖ

PARYŽIUS, lapkr. 30. — Svarstant karo skolų klausimą parlamente sukeltas nepaprastas triukšmas. Tautininkai ir kiti atstovai reikalavo, kad parlamentas visai išsižadėtų ir nemokėtų karo skolų J. Valstybės. Įsikišo kai kurie vyriausybės nariai. Klausimas kitai dienai atidėtas.

SUSAUDYTI JŪROS PLĖŠIKAI

HONGKONGAS, lapkr. 30. — Mirties bausmė sušaudymu įvykdyta 44 jūros plėšikams įvykdyta Pakhol. Tūkstančiai žmonių matė plėšikų sušaudymą.

PASIRASĖ NEPUOLIMO SUTARTĮ

PARYŽIUS, lapkr. 30. — Vakar Prancūzija pasirašė nepuolimo sutartį su sovietų Rusija.

STERLINGO VERTĖ PUOLA

LONDONAS, lapkr. 30. — Vakar Anglijos sterlingo, prancūzų franko, belgų belgo, olandų gildero ir šveicarų franko vertė žymiai nupuolė.

BRETONAI REIKALAUJA AUTONOMIJOS

PARYŽIUS, lapkr. 30. — Prancūzijos departamento (srieties) Britany gyventojai (bretonai) atgaivina reikalavimą, kad jų kraštui būtų suteikta autonomija. To atsiekimui jie ima kurti slaptas draugijas.

REIKALAUJA DIDESNĖS KARIUOMENĖS

WASHINGTON, lapkr. 30. — Kariuomenės štabo viršininkas gen. McArthur savo raporte reikalauja, kad nuolatinių kariuomenės skaičius būtų padidintas mažiausia 2,000 karininkų ir 40,000 kareivių.

Šiandien krašto kariuomenę sudaro 12,180 karininkų ir apie 120,000 kareivių.

HONDURASO PREZIDEN- TAS NEPASIDUODA

TEGUCIGALPA, Honduras, lapkr. 30. — Revoliucioninkai yra apgulę šią sostinę. Jų vad. gen. Fonseca, pareikalavo, kad respublikos prezidentas Carias be kraujo praliejimo paduotų miestą. Prezidentas nesutiko. Miesto apylinkėse vyksta kautynės.

KITAS NAUJAS ITALŲ GARLAIVIS

GENOA, Italija, lapkr. 30. — Kitas didelis naujas italų keleivinis garlaivis "Conti di Savoia" leidosi pirmon kelionei į New Yorką.

ATŠAUKIAM MARYNAI

MANAGUA, Nikaragua, gr. 1. — Iš šios respublikos J. Valstybės atšaukia visus savo marynus.

DAUGIAU PALEIDO

HAVANA, lapkr. 30. — Kubos prezidento įsakymu dar 66 politiniai kaliniai daugiau paleista iš kalėjimų.

ARGENTINŲ KARŠČIAI

BUENOS AIRES, Argentina, lapkr. 30. — Kelinta diena čia siaučia dideli karščiai.

NAUJAS DOKUMENTAS

SEVILLE, Ispanija, lapkr. 30. — Gyvenantis čia ištremime portugalas istorikas Cortesao skelbia, kad Lisbonoje knygyno archyvuose jis rado naują dokumentą apie Amerikos žemyno radimą. 1452 metais, t. y. 40 metų anksčiau, už Kolumbą, Amerikos žemyną rado portugalas Pedro Vasquez de la Frontera.

Lietuvos Didysis Kunigaikštis Kęstutis
(1382 — 1932)

Kunigaikštienė Birutė, Kęstučio žmona

PAKVIESTAS PASILIKTI ROMOJE

ROMA, lapkr. 30. — Quebec'o (Kvebeko), Kanadoje, arkivyskupas Villeneuve čia vieš. Šventasis Tėvas Pijus XI pakvietė arkivyskupą dar per gruodį pasilikti Romoje. Tad kilo kalbos, kad gal arkivyskupas bus paskirtas kardinolu.

JAPONŲ ATVERTIMAS

FUŠUN, Mandžiūrija, gr. 1. — Šiose apylinkėse japonų gyventojų atvertimas katalikybėn yra gausingesnis, negu pačioje Japonijoje, pareiškia misijonieriai.

Namie būdami japonai yra aklaivi prisirišę prie pagoniškųjų apeigų. O sveturi jie įgauna daug platesniųjų idėjų apie gyvenimą.

TAIPGI SUMANYMAS

MANILA, F. S., lapkr. 30. — Salų legislaturas atstovas Varona įdavė sumanymą skirti mokesčius už visas bažnyčines savastis.

MIRĖ QUITO ARKI- VYSKUPAS

QUITO, Ekvadorius, gr. 1. — Mirė visų mylimas vietos arkivyskupas M. Maria Polity Laso, 70 m. amž.

PRAEINA ĮSIKARŠ- ČIAVIMAS

WASHINGTON, lapkr. 30. — Įsikarščiavę šlapieji kongreso atstovai per visą laiką rinkimų šaukė sakdami, kad kaip tik bus atidaryta paskutinė šio kongreso sesija, jie pirmiausia paduos 18-ojo priedo atšaukimo klausimą.

Pagaliau prieš šį planą ėmė brazylietis sausieji atstovai. Šlaunautojams sumažintas atlyginimų įsikarščiavimas nyksta.

POLICIJA SAVO VIETOSE

WASHINGTON, lapkr. 30. — Visai Columbia distrikto policijai įsakyta būti savo vietose. Numatomos bedarbių demonstracijos prieš kongreso sesijos atidarymą pirmadienį.

Gerb. Antanas Kalvaitis, Lietuvos konsulas Chicagoje, kuris kalbės Kęstučio sukaktuvio iškilnėse.

MEDIKALINIO DOLERIO PASKIRSTYMAS

NEW YORK, lapkr. 30. — Medikalinio patarnavimo lėšų komitetas randa, kad išmokamas už tą patarnavimą dokiamas štai kaip paskirstomas:

Už privačią gydytojų praktiką tenka 29.8c.
Ligoninėms 23.4.
Dentistams 12.2.
Už vaistus 18.2.
Viešoji sveikata 3.3.
Slaugėms 5.5.
Kultistams 3.4.
Kitiems 9.2.

NEW YORK, lapkr. 30. — Continental Bond and Trust Co. banko vakar staiga pradžio pusės milijono dol. vertės laisvės bonų.

WASHINGTON, lapkr. 30. — Blogieji laikai ir Baltuosius Rūmus ištiko. Visiems tarnautojams sumažintas atlyginimas.

CHICAGOJE

REIKALINGI FONDAI SER- GANČIŲ GYDYMUI

Paaiški, kad Chicagoje tiek daug vargšų žmonių serga, kad jiems jau neturima vietos apskrities ligoninėje. Šioje ligoninėje gali sutilpti 2,500 sergančių, o šiandien jų yra arti 3,000. Šimtai vargšų kasdien kreipiasi į ligoninę, tačiau jiems vieta atsakoma. Ne visiems ir laikina pagalba suteikiama. Gydytojai negali apsidirbti.

Tuo tarpu privačios ligoninės yra pustušios. Kai kurios vos išgali verstis. Geriaisiais laikais jos buvo kupinos. Šiandien žmonės neturi pinigų. O žmonių sirgimas šiandien yra didesnis. Daug kas negauna tinkamos pagalbos ir kraustosi į kapus.

Iškeliamas sumanymas kokių nors būdu parūpinti fondus ir sergančius vargšus gydyti privačiose ligoninėse. Šioje ligoninėse šiandien neatsiranda žveigama į pelną. Tik norima, kad veikimas ir darbas bet kokiomis lėšomis būtų palaikytas, kad nereikėtų įstaigoms visai užsidaryti.

NUBAUSTAS KALĖTI

Adv. C. F. Glaeser, kurs pats kitados išpažino daugelį žmonių nusukęs dideles pinigų sumas, parduodamas klastuotus morkščius, teismo nubaustas ilgiems metams kalėti.

STREIKUOJA ŠOFERIAI

Chicagoje sustreikavo Livery Car šoferų unija. Streikas atkreiptas prieš laidotuvių direktorius, kurie nori sumažinti šoferiams atlyginimą iki 37.50 dol. per savaitę. Šoferiai nori 42.00 dol.

MINIME VAŠINGTONO IR KESTUČIO SUKAKTUVES

ST. AGNES SALĖ LAUKIA SVEČIŲ IŠ VISŲ Miesto KRAŠTŲ

Paruošta graži ir įspūdinga programa

Štai, ir Gruodžio Pirmoji — "Lietuvių Diena." Chicagoje lietuvių patrijotiškoji visuomenė gausingai renkasi į šv. Agnietės auditoriją (Archer ave. ir Rockwell str.), kad paminėti Jurgio Vašingtono ir Lietuvos kunigaikščio Kęstučio sukaktuves, išklausti gražios ir įspūdingos programos ir savo atsilankymu paremti lietuvių bedarbius, kurie yra reikalingi pašalpos.

Programoje dalyvauja dešimt chorų, susidėjusių į vieną gausingą chorą iš 500 dainininkų, kuriam vadovaus komp. A. Pocius. Dainuos vyrų ir mergaičių chorai atskirai. Girdėsime kvartetų ir oktetų. Solistai — Genovaitė Šidiškiūtė, Ona Biežienė, Justas Kudirka ir Kastas Sabonis. Duetas dainuos — Antoneta Feravičiūtė, Ona Sikora, Jonas Romanas, Antanas Čiapas. Apie Kęstučio mirtį deklamuos O. Putrimas (Auškalnaitė).

Programą pajavins garsus šv. Kazimiero Akademijos mergaičių orkestras, kuris supliks keletą maršų. Tas pat orkestras akompanuos akademikų senoviškiems tautiškiems šokiams. Akademikės pasipuošia šiai iškilnei specialiai pasiūtais kostiumais.

Lietuvos konsulas p. A. Kalvaitis, prof. Pr. Mastas, dr. Al. M. Račkus ir L. Šimutis, komiteto pirm., pasakys trumpas patrijotiškas kalbas apie Vašingtoną ir Kęstutį.

Iškilnėse dalyvauja mūsų lakūnai kap. St. Darius ir St. Girėnas. Taip pat garsūs lietuvių sportininkai — ristikai, kumštininkai, futbolininkai.

Šį vakarą, St. Agnės Auditorijoje matysime mūsų dvasiškus, visuomenės veikėjus, profesionalus, biznierių ir mūsų organizacijų bei draugijų vadus. Salėje plevėsuos vėliavos. Pasipuošime krūtinės gražiais Vytauto, Kęstučio sūnaus, medaliais, kelsime tautišką entuziazmą ir minėsime Amerikos ir Lietuvos didvyrių atmintį.

Iš šio vakaro didžiulės programos Chicago Daily News atstovai pasirinks tuos artistus, kurie turės dalyvauti tautų karnivale, gruodžio 10 d., Stadijume.

ISPĖJIMAS PRIEŠ IN- FLUENZĄ

Chicagoje ima reikštis lengvoji influenza (gripas). Sveikatos departamento komisijonierius dr. Bundesen išpėja gyventojus, kad jie saugotųsi peršalimo. O jei kam pasitaikytų "šaltis", toksai turi atgulti lovon keletai dienų ir niekur nesimaišyti su sveikaisiais.

SUVAŽINĖTA MERGAITĖ

Automobilio suvažinėta 5 metų amž. mergaitė Lorraine Bandemier, 1945 W. 33 gat. Važiavo N. Guardina pasiprunko, o paskiau pasidavė policijai.

GEROVĖS FONDAS

Gerovės fondas (Emergency Welfare Fund) Cook'o apskrity stumiamas pirmyn. Norima surinkti 7,500,000 dol. Surinkta 2,608,550 dol.

DAUG ŽMONIŲ NUŽUDO LIGOS

NEW YORK, lapkr. 30. — Šiame krašte kas metai galybės žmonių žūsta dėl ligų, kurių būtų galima apsisaugoti, jei žmonės turėtų pakaktinai lėšų gydymuisi.

1930 metais šiame krašte žuvo nuo tuberkulo 88,088 asmenys; nuo vėžio 119,818; kūdikių mirė 135,845.

O praėjusiam kare 50,285 šio krašto kareiviai žuvo.

Lėnai. Lėnų ežeras seniau buvo labai didelis. Žvejojant sugaudavo daug žuvies, bet pernai nuleidus vandenį į Juodos upę žiemą labai daug žuvies išduso. Nors vandens dar ir yra, bet žuvies jau mažai sugauna. Dabar valant Juodos upę, užtūrėtas vanduo ežere. Ežeras smarkiai pakilo.

ORO STOVIS

CHICAGO IR APYLINKĖS. — Šiandien numatomas dailus oras; kiek šilčiau.

"DRAUGAS"

Išleis kasdien, išskyrus sekmadienius

PRENUMERATOS KAINA: Metams — \$6.00, Pusmeti — \$3.50, Trims mėnesiams — \$2.00, Vienam mėnesiui — 75c. Europoje — Metams \$7.00, Pusmeti — \$4.00, Kopija 10c.

Bendradarbiai ir korespondentams rašyti negrąžina, jei nepažįstama tai padaryti ir nepaisiama tam tikslui padėti.

Redaktorius priima — nuo 11:00 iki 12:00 val. Skelbimų kainos priklauso nuo paskaitavimų.

Skelbimai sekantys dienai priimami iki 5 val. po piet.

"DRAUGAS"

LITHUANIAN DAILY FRIEND

Published Daily, Except Sunday.
SUBSCRIPTIONS: One Year — \$6.00, Six Months — \$3.50, Three Months — \$2.00, One Month — 75c. Europe — One Year — \$7.00, Six Months — \$4.00, Copy — 10c.

Advertising in "DRAUGAS" brings best results. Advertising rates on application.

"DRAUGAS" 2334 S. Oakley Av., Chicago

DIENOS KLAUSIMAI

DVIGUBOS IŠKILMĖS

Šiandien Chicago lietuviai apvaikščioja dvigubas sukaktuves: Jurgio Vašingtono 200 m. gimimo ir Lietuvos kunigaikščio Kęstučio 550 metų mirties sukaktuves.

Jurgis Vašingtonas yra vadinamas šio krašto tėvu. Ir teisingai. Jis žymia savo gyvenimo dalį pašventė bekovodamas už Jungtinių Valstybių laisvę ir nepriklausomybę. Kovojo ir laimėjo. Tuo būdu apie milijonas lietuvių šiandien naudojasi tais Jurgio Vašingtono laimėjimais — laisve ir nepriklausomybe.

Kada mūsų tauta kentė baisių rusų spaudą, neturėjo nei spaudos, nei veikimo laisvės, buvo persekiojama ir kankinama, kada daugelį mūsų tautiečių dėl tos priežasties Lietuvoje pasidarė nebejauku ir tiesiog nebegalima gyventi, Jungtinėse Valstybėse suradome visišką savo gyvenimui ir veikimui laisvę. Dėl to mes turime branginti tuos vyrus, kurie kovojo dėl tos laisvės. Pirmoje vietoje turime gerbti Jurgį Vašingtoną, kuris stovėjo tos kovos priešakyje.

Mes, lietuviai, galime pasididžiuoti, kad šale Jurgio Vašingtono dėl šio krašto nepriklausomybės energingai kovojo mūsų tautietis generolas Tadas Kasčiūkas, kurį lenkai sau nori pasisavinti, tačiau negali, nes mes turime įrodymus, kad jis pats save vadino lietuviu ir tikrai buvo lietuvių kilmės. Šiandien, minėdami Jurgio Vašingtono sukaktį, pagerbsime ir savo tautiečio Tado Kasčiūkos atmintį.

Minėdami Jungtinių Valstybių tėvo sukaktį, mes negalime nepaminti Didžiojo Vytauto tėvo Kęstučio sukaktuvių.

Kaip vakar šioje vietoje buvo rašyta, kunigaikštis Kęstutis yra vienas mylimiausių ir patrijotiškiausių didvyrių mūsų tautos istorijoj. Jis visą savo amžių praleido ant žirgo begindamas Lietuvą nuo gausių ir stiprių priešų, norėjusių ją pradžudyti. Istoriai pripažįsta, kad jei ne Kęstutis, vargu šiandien pasaulis žinotų apie lietuvių ir Lietuvą. Gerbdami Kęstučio atmintį, turime

pagerbti ir Birutę, jo žmoną, kuri istorijoj figūruoja kaip pavyzdinga žmona ir motina, išauklėjusi Lietuvai savo sūnų Vytautą, savo laikų buvusį didelį karvedį ir žymiausių laikų politiką Europoje.

Gal kai kas mano, kad mums, gyvenantiems Amerikoje, reikia pamiršti apie Lietuvos senovę ir jos didvyrius. Priešingai. Mums kaip tik svarbu yra ko dažniausiai jų vardus minėti, jų atmintį tinkamai pagerbti ir jausiesiems priminti, kad lietuvių tauta turėjo garbingų vyrų, savo galvas paguldžiusių dėl tautos gyvybės išlaikymo. Toks priminimas duos akstiną mūsų jauniesiems laikytis prie savo tautos, pamylėti jos senovę ir reikale ją ginti. Ypač šiais laikais, kada nutautėjimo banga vis labiau mus užlieja, svarbu yra pasisemti tautiškos stiprybės iš praeities, iš mūsų karžygių ir didvyrių narsių žygių.

Reikia tikėtis, kad šios dienos iškilmės, t. y. Vašingtono ir Kęstučio sukaktuvių minėjimas, tuo atžvilgiu savo tikslą atsieks.

Vašingtonas ir Kęstutis mums lietuviams lygiai yra brangūs ir artimi.

BEDARBIŲ ŠELPIMAS

Amerikoje, kaip ir kituose pasaulio kraštuose, dabar daug bedarbių. Jų milijonai. Bedarbių tarpe yra daug ir lietuvių. Daugelio taupiniai išsisėmė ir jau nebeturi galimybės be pašalinės pagalbos gyventi. Reikia juos gelbėti. Menki būtmėm lietuviui, jei galėdami, nepagelbėtumėm savo tautiečiams, ne dėl jų pačių kaltės patekusiems į vargą.

Vašingtono ir Kęstučio sukaktuvių paminėjimo dar viena graži pusė yra ta, kad visas pelnas yra skiriamas lietuviams bedarbiams šelpti. Kuo daugiau žmonių atvyks į tas iškilmės, tuo daugiau bedarbių galėsime sušelpiti. Visi programos dalyviai, komiteto nariai darbuojasi neimdami jokio atlyginimo, dėl to tikisi, kad lietuvių visuomenė tą kilnų darbą parems, šiandien atsilankydama į St. Agnes salę.

B. SEKLECKIS

Šeštadienį dar vienas naujas kapas išaugo Šv. Kazimiero kapinyne. Tas naujas kapas priglaus žymų Chicago lietuvių labdarinių veikėjų ir visų kilnių tikybių ir tautinių reikalų rėmėją a. a. B. Sekleckį. B. Sekleckis matydavome prie visų gerų darbų. Jis buvo pirmaeilis darbininkas ir pirmas aukotojas. Lietuvių R. K. Labdarių Sąjunga tikrai jo pasigies, nes velionis jo darbavosi su didžiausiu pasišventimu nuo pat tos sąjungos susiorganizavimo. Jei šiandien labdariai turi ir ligoninę ir ūkį, tai didelė nuopelnų dalis priklauso ir a. a. B. Sekleckiui, kuris daug, daug savo sveikatos ir tuos darbus įdėjo. Velionies pasišventimas labdarystei ilgiems metams mums primins, kaip reikia rūpintis našlaičiais, seneliais ir bendrai vargšais, nes tai buvo jų prietelis pilna to žodžio prasme.

B. Sekleckis pasigies ir dienraštis "Draugas", kurio prieteliu ir nuolatinu rėmėju jis buvo per daug metų.

Jurgis Washingtonas

(Chicago lietuviai Jurgio Vašingtono gimimo sukaktuves minės ketvirtadienį, gruodžio 1 dieną, St. Agnes salėje).

(Tęsinys)

Taigi anglo-francūzų karo pradžioje Amerikoje anglams nesisekė. Bet galų gale ir anglai ėmė atsigręžti. Kitaip tariant, virto ypač dėlto, kad Anglijos valdžioje įsigalėjo William Pitt, kurs nusistatė francūzų visiškai išvyti iš Amerikos. Jo rūpesniu iš Anglijos buvo pasiųsta kareivių ir karinių reikmenų. Tas pakėlė kolonijų drąsą spirtis prieš francūzus. Tai francūzų tvirtovės visu ilgu frontu ėmė pulti į anglų rankas. 1759 metais francūzai dar laikėsi Quebec'e ir Montrealy. Quebec puolė tais pat metais, o Montreal sekančiais.

Į talką Francijai buvo stojus Ispanija. Bet anglų laivynas buvo galingas ir nuo ispanų paėmė Kubą ir Filipinų salas.

Pagalios 1763 metais, vasario 10 dieną buvo padaryta taika ir perdirtas Amerikos žemėlapis. Francija liko besprindžio žemės Amerikoje. Anglija gražino Ispanijai Kubą ir Filipinų salas. Už tai atėmė iš Ispanijos Floridą. Anglija valdė nuo tada visą Kanadą ir visą Atlantiko pakraštį iki Mississippi upės.

Washington fermeriauja

Anglo-francūzų karas Amerikoje tęsėsi nuo 1754 iki 1763 metų. Bet Jurgis Washington iš to karo pasitraukė 1758 metais. Nors tada jis buvo 26 metų amžiaus, bet jo niekas į karį nei įtraukė, nei įstūmė per 17 metų. Buvo daug progų jam būti priešakyje karinių vadų ir figūruoti valstybiniam gyvenime po karo. Jo kolonija Virginija ir kitos kolonijos turėjo įvairių bėdų, kentėjo nepasisekimus, laimėdavo pergales, kentėdavo pajaukimus, didžiudavosi užpelniais, bet Jurgis Washington tuo viskuo neinteresuavosi.

Kuomet Amerikoje ėjo ilgas, nuolatinis anglo-francūzų karas, tai tuo pat laiku Europoj ėjo taip vadinamas Septynių Metų karas. Tai buvo

didžiausias to šimtmečio kautynės. Į karo sūkurį buvo įvelta Prūsija, Anglija, Francija, Austrija, Ispanija, Rusija. Išliko daug didvyrių, bet didvyris, kurs vėliau visus nustelbė, dabar sau ramiai farmeriavo, nepolitikavo. Teisybė jis buvo narys Virginijos legislaturės, regulieriai lankėsi į sesijas, bet šiaip legislaturės darbuose mažai tedalyvavo. Komisijosna retai tedavorenkamas. Vieną syk jam buvo pavesta sustatyti įstatymą, draudžiantį Winchesterio fermerius laikyti palaidas kiaules.

Vedybos

Jurgis Washington dar tebetarnaudamas kariuomenėje netikėtai susipažino su jauna našle Martha Dandridge Curtis. Tai buvo ne vien jauna moteriškė, bet taipgi gerai išauklėta ir turtinga. Ji buvo viena iš turtingiausių šeimynų Amerikoje. Žemės ji turėjo 15,000 akierių, be to daug lotų ir namų miestuose, 150 negrų vergų ir apie \$100,000 grynaus. Šitokia tai našlė ir teko Jurgiui Washingtonui, kurs ir pats buvo vienas iš turtingųjų Virginijos dvarininkų. Jisai paveldėjo tėvų dvarus ir remažai žemės pats prisipirkė. Dvaras, kur jis nuolatai gyveno vadinasi Mt. Vernon prie Potomac'o upės netoli nuo dabartinės Amerikos sostinės.

Tais laikais anglų kolonistai palaikė artimus ryšius su Anglija. Tie ryšiai ypač artimi buvo tarp Virginijos dvarininkų arba plantatorių ir Anglijos didikų. Virginijos plantatoriai giminaičiai su Anglijos lordais, kurie irgi būvo didelių dvarų savininkai. Virginijos plantatoriai savo sūnus ir dukteris siųsdavo į Angliją aukštus mokslus išeiti. Jurgiui Washingtonui nebuvo progos Anglijon vykti dėlto, kad jis buvo jauniausias sūnus šeimynoj ir jam mažam esant mirė tėvas. Plantatoriai pamėgdžiodavo Anglijos didikus ir net drabužius jiems siūdavo Londono rūbsiuviai. Plantatoriai turėdavo Londone savo agentus ir per juos užsisakydavo savo reikmenis. Jurgis Washington irgi turėjo

Kęstučio Sukaktuvių Paminėjimo Svarba

Kiekviena tauta gerbia savo didvyrius. Jais didžiuojasi ne šas ir kiti jo priešai. Kęstutis su tokia narsa ir pasitikėjimu pasiryždavo laimėti, kad iš anksto pranešdavo savo priešui kaip Romos Cezaris darydavo. Pabėgimas iš Marienburgio pilies yra ne kas kita, kaip pažymys nepaprasto Kęstučio narsumo.

Priešai labai jo bijojo, nes gerai žinojo kad Kęstučio smarkumas yra neatlaikomas. Klatingas veidmainio Jogailos sumanymas nužudyti Kęstutį buvo ne keršto motyvais sugalvotas, bet iš baimės dėlei Kęstučio karingumo. Jogaila nežinojo nei su ordenu pagalba stoti į kovą ties Trakais su Kęstutiu.

Be to, Kęstutis yra pavyzdys patrijotiškumo. Jis yra vienas iš lietuviškiausių kunigaikščių. Sulig to laiko įpročių ir del politinių išskaitilavimų, kunigaikščiai paprastai vedavo svetimų kunigaikščių dukteris, bet Kęstutis — tikrą lietuvaite, arba kaip legero sako, vaidelytę, o sulig dainų padavimu "iš Palangos vargdienę mergaitę."

Taip pat yra dalis Kęstučio nuopelnų, jai Lietuva išli-

ko katalikišku kraštu. Jo galinga jėga atlaikė ordinų įsiveržimą į Lietuvą. Gerai yra žinoma, kad buvusieji žemės plotai ordinų valdžioje tapo protestantizmo dirvomis. Be abejo, tas pats būtų buvę ir Lietuvoje.

Viduramžių karvedžiai vaidino karo vado, parlamento ir valstybės prezidento rolę. Šios trys funkcijos aiškiai pasireiškia Kęstučio asmenyje. Sugrąžino jos taip puikiai atlikti, kad jo priešai neslepia jo genialškumo.

Todėl minėdami šias svarbias sukaktuves, pagerbiame tą Lietuvos didvyrį, kuris tiek daug Lietuvai yra davęs, kuris visą širdžia jai buvo atsidavęs ir kuriai savo galybę yra paaukojęs. Didelė garbė lietuviams turėti tokias sukaktuves. Negalima nepažymėti ir nepasidžiaugti šių sukaktuvių iniciatorių sumanumu, nes jų triūsai ir pastangomis atliekama ši šventa tautos pareiga.

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

Kiekviena tauta gerbia savo didvyrius. Jais didžiuojasi ne šas ir kiti jo priešai. Kęstutis su tokia narsa ir pasitikėjimu pasiryždavo laimėti, kad iš anksto pranešdavo savo priešui kaip Romos Cezaris darydavo. Pabėgimas iš Marienburgio pilies yra ne kas kita, kaip pažymys nepaprasto Kęstučio narsumo.

Priešai labai jo bijojo, nes gerai žinojo kad Kęstučio smarkumas yra neatlaikomas. Klatingas veidmainio Jogailos sumanymas nužudyti Kęstutį buvo ne keršto motyvais sugalvotas, bet iš baimės dėlei Kęstučio karingumo. Jogaila nežinojo nei su ordenu pagalba stoti į kovą ties Trakais su Kęstutiu.

Be to, Kęstutis yra pavyzdys patrijotiškumo. Jis yra vienas iš lietuviškiausių kunigaikščių. Sulig to laiko įpročių ir del politinių išskaitilavimų, kunigaikščiai paprastai vedavo svetimų kunigaikščių dukteris, bet Kęstutis — tikrą lietuvaite, arba kaip legero sako, vaidelytę, o sulig dainų padavimu "iš Palangos vargdienę mergaitę."

Taip pat yra dalis Kęstučio nuopelnų, jai Lietuva išli-

ko katalikišku kraštu. Jo galinga jėga atlaikė ordinų įsiveržimą į Lietuvą. Gerai yra žinoma, kad buvusieji žemės plotai ordinų valdžioje tapo protestantizmo dirvomis. Be abejo, tas pats būtų buvę ir Lietuvoje.

Viduramžių karvedžiai vaidino karo vado, parlamento ir valstybės prezidento rolę. Šios trys funkcijos aiškiai pasireiškia Kęstučio asmenyje. Sugrąžino jos taip puikiai atlikti, kad jo priešai neslepia jo genialškumo.

Todėl minėdami šias svarbias sukaktuves, pagerbiame tą Lietuvos didvyrį, kuris tiek daug Lietuvai yra davęs, kuris visą širdžia jai buvo atsidavęs ir kuriai savo galybę yra paaukojęs. Didelė garbė lietuviams turėti tokias sukaktuves. Negalima nepažymėti ir nepasidžiaugti šių sukaktuvių iniciatorių sumanumu, nes jų triūsai ir pastangomis atliekama ši šventa tautos pareiga.

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

(Daugiau bus)

Kapitonas P. Jurgėla

Laisvosios Lietuvos Kariuomenė

JOS REIKALINGUMAS

(Tęsinys)

Sausio 6 d. Vilniū buvo užėmę rusai, kurie iš ten ėmė organizuoti puolimą. Deja, Vilniuje sovietinei valdžiai vadovavo lietuvių išeigos, remiami raudonosios rusų kariuomenės, pavadintos "lietuvių-gudų divizijomis." Jie bematant ėmė tuštinti lietuvių kaimus ir suėmė kun. Reinį, kun. Vailokaitį, kun. Dogelį, F. Bortkevičienę, L. Girą ir kitus lietuvių veikėjus. Tas dar labiau paskatino vilniečius bėgti į lietuvių pulkus. Tuo būdu 1919 m. pradžioje susirėmė dvi jėgos: lietuvių komunistų vadovaujamoji sovietinė valdžia Vilniuje su rusų kariuomene

ir laikinoji Lietuvos Tarybos sudarytoji tautinė Lietuvos vyriausybė su tautine lietuvių kariuomene Kaune. Prasidėjo kova: iš anos pusės veikė didžiulė rusų kariuomenė, o iš šios pusės veikė jaunutė, menkai ginkluota ir karui visai neparengta lietuvių savanorių kariuomenė, kurią rėmė visas Lietuvos kraštas. Pats Danguis teikėsi palaiminti kaip tik jaunutę lietuvių kariuomenę, kurios buvo vos trys nepilni pulkai, kai jie 1919 m. vasario 7 d. pradėjo karą su rusų kariuomene.

Kiekvienam lietuvių kareiviui teko stoti prieš kokią dešimtį priešų. Prasidėjo atkaklios kautynės. Pačioje karo ugnyje augo lietuvių pulkai, kurie nuo 1919 m. kovo 4 d. buvo papildomi ir pašauktaisiais į karo tarnybą. Mažesnės mūšikų jėgos nugalė žymiai didesniausias rusų jėgas ir jau 1919 m. rugpjūčio 31 d. išveja jas visai iš Lietuvos krašto. Tas laimėjimas davė Lietuvai garbingą sutartį su Rusija, kuri tarp kitko pripažino Lietuvai Vilnių ir Gardiną.

Kuomet mes dar kovojome su rusais-bolševikais ir laikėm pietuose lenkų frontą, į žiemę (šiaurės) Lietuvą ir Latviją įsibrovė baltastandžių vokiečių ir kažkokių rusų "geležinė divizija". Šie ėmė dūkti ir plėsti kaimus. Prieš juos kovojo partizanai (savanoriai civiliai) ir šauliai. Čion atkeltoji lietuvių kariuomenė, jau gero-kai nuvarginta karo su rusais, drąsiais puolimais nugalė šiuos vad. bermontininkus ir išveja juos iš visos Žemaitijos. Paimta daug karo grobio, kuris gerokai padidino mūsų kariuomenės ginklavimą. Tai visa įvyko 1919 m. rudenį. Tada mes turėjome jau tris pilnas divizijas.

Ilgiausiai nusitęsė karas su lenkais. 1919 m. balandžio 20 d. lietuvių kariuomenė, besivydama rusus, prisiartinio prie Vilniaus. Bet lenkai pasiskubino ir tą dieną pirmi įsiveržė į Vilnių. Lietuvai pasipriešinus, Santarvė nustatė skiriamąją demarkacijos liniją, kurią lenkai taip pat laužė. 1920 metais rusai smarkiai puolė lenkus ir užima Vilnių, Gardiną ir priena net Varšuvą. Rugpjūčio mėn. lietu-

viai užima Vilnių, Suvalkus. Prancūzų sutvarkyti lenkai puolė iš naujo ir pasiekia Lietuvą, kuri paskelbė savo neutralitetą tame lenkų-rusų kare. Bet lenkai to nepaisė ir veržėsi į Lietuvą. Mūsų kariuomenė gnyėsi. Prasidėjo derybos, Santarvė tarpininkaujant. Jau derybų metu lenkai rengė Želigovskio smurtą. Spalio 7 d. lenkai pasirašė sutartį, pripažino Vilnių Lietuvai. Bet spalio 9 d. Želigovskis užėmė Vilnių ir ėjo toliau į Lietuvą. Šis netikėtas smūgis sujudina visą mūsų tautą: atsiranda dar daugiau savanorių ir Lietuva atsispiria jau keturiomis divizijomis, keturiais artilerijos pulkais, trimis kavalerijos (raitininkų) pulkais ir drąsiųjų lakūnų būriais. Lietuvių kariuomenė atkakliai puolė ir sumušė lenkus ties Giedraičiais ir Širvintais. Bet mūšikų pergalei išsiplėsti vėl neleidžia neteisingoji Santarvė: sustabdo karą ir nutiesia neutralią zoną, kuri 1923 m. virto "suplota" demarkacine linija. Bet ir šią liniją lenkai ne kartą mėgino laužyti ir dar daugiau padidinti savo pagrobimų žemių

plotą. Bet budrus Lietuvos laisvės sąjau stipriai laikė ginklą savo rankoje." (Daugiau bus)

VYČIŲ DAINOS CHORO HIMNAS

Kas palietė kankles, iš kur toks gaudimas? Kieno pasigirdo galinga daina? J būrį sustojęs mūs brangus jaunimas Galingai užtraukė: Valio Lietuva! Tai Lietuvos Vyčių garsus Dainos choras, O jo idealas garbingas, gražus Jis pina žmonijai dainas tik padorias, Jo brangi idėja per amžius nežus. Nors daugelį priešų mes turime, turėjom, Bet Apvaizda Dievo mūsų neapleis; Mes tvirti, lig uola, šventa mūsų idėja. Ir žengiam andringais gyvatos keliais. Vienybė ir meilė tarp mūs viešpatauja, Ir spindi mums Kryžius ant mūsų vėliavos, Lai amžiais šaly šioj klestėtų nepalijauja Daina ir kalba mūs brangios Lietuvos!

Lietuvytis

TRAKAI IR VILNIUS

“Kada tik važiuodams rai. Gynimosi sąlygos buvo be regėjau Trakus, — Man verkė iš skausmo širdis”. — O Vilniaus nepamiršk, lie tuvi!

Maironis

Taip dainavo atgimimo dainius a. a. Maironis. Jis — poetas. O poetas sugriebia tik akimirką, tik vieną vienintelį jausmo kibirkštį. Aiškintis poetas nemėgsta ir dažnai net norėdamas, negalėtų pasiūlyti. Aiškinti, del ko, būtent, taip, o ne kitaip poetas pasakė, poetas palieka kitieus, klausytojams ar skaitytojams.

Tad del ko poetas vienaip pasakė apie Trakus ir kitaip apie Vilnių? Del ko poeto širdis verkia iš skausmo, matant Trakus, o del Vilniaus — liečia lietuviui tik jo nepamiršk? Del ko toks didelis skirtumas? Juk turėtų atrodyti, kad Vilnius yra brangesnis, vertingesnis už Trakus? Del ko poetas verkia Trakų, o Vilniaus — tik gaudina nepamiršk? Šią poeto paslaptį išsklaido vienas vardas — Kęstutis!

Bet iš pradžių — truputį istorijos. Turim gražią, XVI a. pirmą kartą užrašytą, legendą apie Vilniaus įkūrimą. Ten pasakojama, kad Gediminas šioje iš Trakų medžioti “už ceterių mylių” ir kalnus, kur “inėl upelis įteka į Nerį. Ten, aukštam kalne, jis nudūręs didžiulį stumbrą. Kadangi būrė vėlu, tai didysis kunigaikštis ten pat ir nakvojės. Naktį jis susapnavęs milžiniško didumo geležinį vilką, kuris taip baisiai staugęs, tarytum jo viršūnėse būtų dar šimtas vilkų. Ryto kunigas Lizdeika išaiškines, kad geležinis vilkas reiškias miestą, kurį didysis kunigaikštis čia turis pastatyti, o vilko staugimas — yra didžiulė būsimos miesto garbė, nes jo vardas skambės pasauli. Gediminas paklausęs Lizdeikos ir toj vietoj įkūręs miestą, kuriam davęs Vilniaus vardą. Tai, esą, buvo 1322 m. Legenda yra graži, tik, deja, neteisinga istorijos atžvilgiu.

Vilniaus miestas senovės raštuose jau yra minimas bene 1302 m., o Gediminas vien savo laiške popiežiui iš 1317 m., kalbėdamas del krikšto priėmimo ir krikščionybės bendrai Lietuvoj, gindamas nuo kaltinimų, esą Lietuvos yra persekiojami krikščionys, rašo, kad tai esanti netiesa, nes Vilniuj esančios dvi krikščionių bažnyčios, o Naugardėly — viena. Tad apie joki krikščionių persekiojimą negali būti ir kalbos. Iš šio Gedimino laiško matyti, kad jau 1317 m. Vilnius turėjo būti nemažas miestas, jei jame jau buvo net dvi krikščionių bažnyčios. Iš kitos pusės visai aišku, kad Gediminas būtų nekaltas sostinės iš Trakų į Vilnių, jei Vilnius būtų buvęs naujas, visai dar nežinomas, tik gimtas, miestas. Tad kyla įdomus klausimas, del ko, būtent, Gediminas perkėlė didžiųjų kunigaikščių sostą iš Trakų į Vilnių? Strateginiais sumetimais perkėlimo pateisinti negalima, nes tarp Trakų ir Vilniaus iš viso yra tik “keturių mylių” — 28 kilomet-

rai. Gynimosi sąlygos buvo be regėjau Trakus, — Man verkė iš skausmo širdis”. — O Vilniaus nepamiršk, lie tuvi!

Gediminas smarkiai praplėtė Lietuvos valstybės sienas į rytus. Vakaruose su kryžiuočiais jis laikėsi gynimosi taktikos. Bendrai, Gediminas nebuvo didelis mėgėjas kariauti. Savo tikslų jis stengėsi pasiekti taikiu būdu, dažniausiai vedybų keliu. Negalėdamas plėstis į vakarus, nes čia stovėjo geležinė kryžiuočių siena, Gediminas sukosi į rytus, veikdamas čia, taip sakant, šeimynišku būdu. Todėl jis greitai susigiminiavo su daugeliu rusų ir gudų kunigaikščių, kurie pasidavė jo valdžiai. Tuo būdu slavų įtaką Gedimino rūmuose nuolat didėjo. Gediminas mėgino perkelti valstybės sunkumo centrą į rytus. Tačiau tokia Gedimino politika susilaukė smarkios opozicijos ir pasipriešinimo tikrųjų lietuvių sluoksniuose, kuriems nepatiko per didelis didžiojo kunigaikščio bičiuliavimasis su slavais. Tos lietuviškos opozicijos prieštarsiojo energingiausias Gedimino sūnus — Kęstutis. Jis tėvo slaviškai politikai priešinosi, reikalaudamas visur kur rentis tik lietuviams. Konfliktas tarp Kęstučio, kurį rėmė lietuviškoji rūmų partija, ir tėvo, galų gale tiek padidėjo, kad Gediminas, neradamas kitos išeitis ir nenorėdamas su sūnum pyktis, ryžosi valstybės sostinę perkelti į Vilnių, o Trakus paliko Kęstučiui. Tuo būdu, persikeldamas į Vilnių, Gediminas atsisilaidavo nuo per didelio lietuviškos partijos spaudimo. Gediminui mirus ir paaiškėjus, kad tėvo pasodintas Vilniaus soste Jaunutis nepajėgia valstybės valdyti, Kęstutis, save laikydamas tikruoju Lietuvos saugotoju, susitaria su Algirdu, pats vienas paima Vilnių, atstato Jaunutį ir sostą perduoda Algirdui, pats pasitenkindamas Trakais. Kęstučiui sėdint Trakuose, Trakai virsta lietuviškos centru, tuo tarpu kai Vilnius pasidaro valstybės politiniu centru. Kęstučio šeimyna yra grynai lietuviška, tuo tarpu kai Algirdo rūmuose ėmė vyranti slavų įtaka. Tačiau bendrais valstybės reikalais abu broliai veikia iš vieno. Pasaulinėje istorijoje nėra antro tokio pavyzdžio, kad du broliai valdovai lygiomis teisėmis beveik per 40 metų būtų nesusipykę!

Todėl tad Trakai yra taip brangūs lietuviui. Ten gyvena lietuviškiausias iš visų Lietuvos valdovų. Kęstutis gal nebuvo plataus tarptautinio masto politikas, kaip Mindaugas, Algirdas, Vytautas, bet už tat jis buvo pirmų pirmiausia lietuvis ir gynė visa, kas buvo lietuviška. Jis yra tikras lietuviškos saugotojas. Todėl Trakai yra lietuviškos romantika. Todėl poetas ir verkia, matydamas Trakus. Lietuvio širdžiai gaila Trakų, graudu darosi praeitį atminus. Juk Trakuose gyveno narsia-

Komp. A. Pocius, Beethoveno konservatorijos direktorius, šiandien Vašingtono ir Kęstučio paminėjimo diriguos chorą chorui, susidedančiam iš 500 dainininkų.

šias Lietuvos karžygis, tenai skambias dainas dainavo gražioji Birutė!

O Vilnius yra Lietuvos valstybės politikos centras. Iš Vilniaus ėjo galingos Lietuvos statybos darbas. Trakai Kęstučio laikais buvo Lietuvos širdis, bet Vilnius visą laiką buvo Lietuvos galva — valstybinis protas. Šiandien Trakai — tik atminimas liko. Bet Vilnius, kaip jam ir pranašavo Lizdeika, stovi nepajudinamas, ir jo vardas skamba pasauly. Tik, deja, krauju paplūdusi šiandien yra Vilniaus garbė: jis yra sukaustytas belaisvis svetimos rankose. “O Vilniaus nepamiršk, lietuvi!” — gaudina mus žilas poetas.

KĘSTUČIO ASMUO

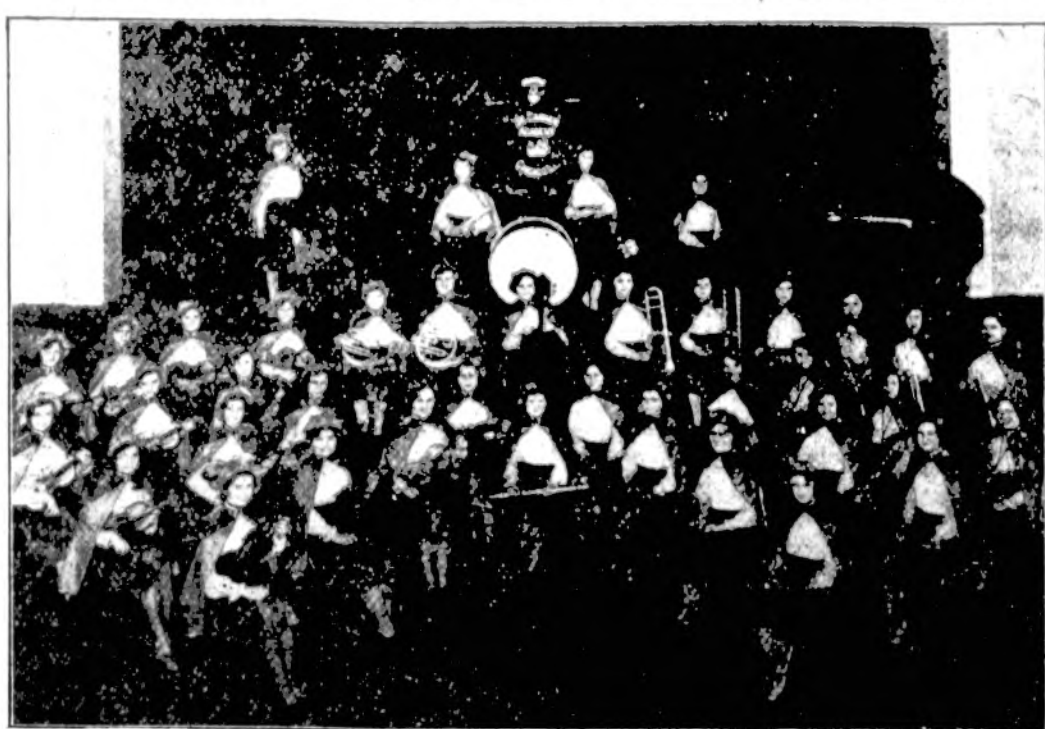
1. Įžanga. — 2. Kuo Kęstutis garsus. — 3. Kęstutis tėvynės mylėtojas. — 4. Karys ir riteris. — 5. Kęstučio būdas. — 6. Kęstučio nuopelnai. — 7. Pabaiga.

Nedaug būna tokių žmonių, kuriuos ainiai mini po kelių šimtmečių, nedaug tokių žmonių turi ir mūsų tauta. Vienas tokių žmonių ir yra Kęstutis. Kęstutį dabar mini iškilmingai visa Lietuva, prisimena jo nuopelnus. Todėl pažūrėkime ir mes, kodėl ir kuo mums Kęstutis brangus, kuo jis mūsų tautai nusipelnė, kas ir koks jis buvo. O jis buvo nepaprastas žmogus.

Kęstučio tėvas buvo garsusis Gediminas, o sūnus buvo dar garsesnis — Vytautas. Ir Gediminas ir Vytautas mūsų istorijoje garsūs savo politiniais darbais, o Kęstutis garsus daugiau savo karžygiškumu, savo gera širdimi ir gied-

ra tėvynės meile. Anodu mums yra didingi, jais stebimės, o Kęstutis yra mums kažkuo nepaprastai savas ir gražus, ir mes jį mylime. Tačiau jis ne tik mums, lietuviams, patinka: jis patiko ir aršiausiems Lietuvos priešinams — kryžiuočiams, nors kryžiuočiai pagonių, apskritai, nelaikydavo žmonėmis. Kame gi glūdė Kęstučio idealizmo paslaptis?

Kęstutis buvo visų pirma didis tėvynės mylėtojas, didelis jos geradaris: visą savo gyvenimą gynė Žemaitiją ir Aukštaitiją nuo kryžiuočių, rūpinosi valstybėje tvarka, žiūrėjo, kad būtų namie susiklausymas ir vienybė. 1345 m. Kęstutis tik dėl to pašalino iš Vilniaus sosto Jaunutį ir valstybę pasidalino pusiau su Algirdu, kad matė, jog Jaunutis nesugebės Lietuvos tvarkyti. Vardan tėvynės gerovės abu

Dalis Šv. Kazimiero Akademijos orkestros dalyvių. Ši orkestra yra laimėjusi pirmą dovaną Chicago orkestro konteste. Šį vakarą akademikų orkestra dalyvaus Vašingtono ir Kęstučio paminėjimo programoj, taip pat akompanuos akademijos mergaitės, kurios šoks senoviskus lietuviškus šokius.

du broliai — Algirdas ir Kęstutis — pasižadėjo vienas antram mylėti ir vienas antram padėti — ir tuos savo pažadus juodu riteriškai ištesėjo. Tačiau brolių meilė buvo tikrai atspindys tos didžios Kęstučio tėvynės meilės, kurios dėlei jis ir žuvo.

Kęstutis ir Algirdas nepaprastai pakėlė Lietuvos galybę: pirmasis ją apgynė nuo vakarų pusės puolantių kryžiuočių, o antrasis ją išplėtė rūsiose žemėse. Tačiau, vos Algirdo vietoje atsisėdo Jogaila (1377 m.), Lietuvos vienybė susvyravo: Jogaila įsigėdė vienas valdyti Lietuvą, susitarė prieš Kęstutį su kryžiuočiais, padovanojo jiems dalį Žemaitijos, o Kęstutis ėmė kardo. Jis dar kartą apėmė Vilnių, bet Jogaila klasta jį atsiėmė, Kęstutį klasta pasodino į Krėvos kalėjimą, kur tas ir žuvo. Lūdnas buvo didžiojo tėvynės mylėtojo galas, per brangiai jam kaštavo jo tėvynės meilė!

Nepaprastas buvo Kęstutis ir kaip karys bei riteris. Tai buvo tikras tautinis mūsų didvyris. Jis retai nusėdavo nuo žirgo, retai būdavo savo Trakuose. Visus 37 m. jis su savo pulkais jodinėjo po Žemaitijos ir Sudavijos miškus, persekiojo įsiveržėlius kryžiuočius, gynė savo pilis, šturmojo priešų tvirtoves, žygiavo čia ligi Karaliaučiaus, čia ligi Maskvos, čia ligi Lvovo. Jo žygiai būdavo staigūs ir smarkūs. Du kartus gavo paimti net patį Vilnių, berodos porą kartų jį sugavo į belaisvę lenkai ir vengrai, vieną kartą — kryžiuočiai, ir visus kartus jis kuovikriausiai paspruko taip, kad priešai negalėdavo atsistebėti. Už tat jį ir žinojo beveik visa tuometinė Europa.

O tada sunkūs buvo laikai Lietuvai. Gerai žarvuoti ir garsūs būriai kryžiuočių 2—3 kartus per metus traukdavo į Lie-

tuvos miškus medžioti Lietuvos žmonių, plėšti turtą, siaubti šalies. Ne visuomet Kęstutis pavykdavo laimėti. Kartą (1362 m.) prie jo ir Algirdo akių kryžiuočiai baisiausiai puolimu apėmė Kauno pilį, išgriovė ir sudegino: žuvo tada apie 3000 šauniausių Lietuvos karių ir pats pilies viršininkas, Kęstučio sūnus Vaidotas. Tačiau Kęstutis ir po tokių nelaimių nepalūždavo dvasia.

Ypatingai buvo geras Kęstučio būdas, papročiai ir širdis. Tais laikais net Vakarų Europoje buvo labai šiaurkštūs papročiai: net krikščionys pasižymėdavo negirdėtu negailestingumu, o kryžiuočiai ne kartą nežmoniškai įjaukdavo iš pasalių užkluptus Lietuvos žmones, išžudydavo pasidavusius pilin igulas. Buvo žiaurūs ir lietuviai. Tačiau ne toks buvo Kęstutis. Jam nepatikdavo, kai mūsų labai žalodavo, sudraskydavo kritusiųjų kūnus, jis drauzdavo kankinti sužeistuosius. Kartais net žiauriausius priešus išgelbėdavo nuo tikros mirties. Kartą lietuviai religijas papročiu jau taisėsi sudeginti, paaukoti savo dievams labai žiaurų kryžiuočių viršininką belaisvį, bet Kęstutis sudraudė.

Buvo nepaprastai atviras. Tais laikais, kad ir nebuvo papročio pranešti priešams apie ruošiamą prieš juos žygį, tačiau Kęstutis neretai kryžiuočiams pranečavo ir tikrai atžygiuodavo. Jeigu jis duodavo žodį, tai jį išlaikydavo. Būdavo labai teisingas, atviras ir žmoniškas. Kai, užėmė Vilnių ir atidengė Jogailos valstybės išlavimą, už ką ir dabar baudžiama mirties bausme, tai jis Jogailai atleido, davė valdyti atskirą sritį. Tuo tarpu Jogaila, sugavęs Kęstutį, įmetė jį į kalėjimą ir, gal būt, ne be jo žinios Kęstutis kalėjime buvo nužudytas.

Gerbė Kęstutį net patys kryžiuočiai. Kryžiuočiai paprastai būdavo Vakarų Europos gražaus elgimosi, vadinamųjų riteriškų papročių žmonės: jie visur stengdavosi rodytis žmoniškai ir mandagūs. Tačiau pasirodė, kad pagonis Kęstutis tas girinis žmogus, buvo kur kas už juos mandagesnis ir žmoniškesnis: kryžiuočiai stengdavosi pralenkėti Kęstutį gražiu elgimosi, ir labai gėdydavosi, jei kurie jų žmonės pasielgdavo negarbingai, nesilaikydavo sutarčių. — Vienu žodžiu, Kęstutis buvo pavyzdin gas to meto, ne tik Lietuvos, bet gal ir visos Europos žmogus: jis parodė Vakarų Europai, kad ir lietuviai yra žmonės, ir žmonės kilūs, žmoniški ir malonūs.

Koki yra Kęstučio nuopelnai? — Jo nuopelnai yra nemaži. Jo laikais kryžiuočiai buvė labai galingi. Kryžiuočiai norė jo žūbtū užimti Žemaitiją, sujungti savo valstybę į vienuką ir paskui užsikariauti visą lietuvių šalį. Jei tas jiems būtų pasisekę, tai dabar nebūtų jokių lietuvių ir jokios Lietuvos: Vokiečiai būtų mus nutautinę, atkėlę čia daug gyventojų saviškių — ir mes būtume žūvę, kaip žuvo kadaise narsūs mūsų giminaičiai prūsai, kurių tik vienas vardas paliko. Ir jeigu mes šiandien dar esame ir turime savo nepriklausomą valstybę, tai čia yra nemaži ir Kęstučio nuopelnai. Bekariaujant su Kęstučio Lietuva, kryžiuočių galybė seko — ir Vytautui nebuvo jau sunku Žalgirio mūšy visiškai nugalėti.

Toks tai buvo mūsų Kęstutis. Jis buvo pirmiausia didelis tėvynės mylėtojas, energingas karo vadas, vikrus ir narsus kareivis, mandagus ir kilnus riteris, žmoniškas ir geras širdis žmogus.

— P. Štuopis “A. S.”

Kankevičiūtė ir V. Gudaitytė)	ndenį susirgo vidurių šiltine
iš eilės kalbėjo klebonas, vi-	Vanduo ištirti pasiųstas Kau-
karas ir svečias kunigas tru-	nan valst. chemijos laborato-
mpai apibudindami muzikos	rijon.

1377 m. Algirdui mirus, Viličiaus sostas teko jo sūnui Jogailai, kuris savo pažiūromis griežtai skyrėsi nuo tautinės Kęstučio politikos. Jogaila ir jo šalininkai tautybės atžvil-

Minēdami šias liūdņas mī-
ties sukaktuves, turime page-
rēti tā dydi mūsu tautos vy-
zā, nenuilstamā kovotojā uz
Lietuvos, galybē ir laisvā. Tā
praecies semtis jēgū dabar-
cīai ir atēcīai. O dabartis ne-
visai aišķi, nes nēra mūsu tau-
toju vienīgumo, to gilaus tē-
vynēs mēiles supratimo, kuri

Argentinoje yra daugiau jaučių negu žmonių. Kiekvienam žmogui tenka 6 jaučiai. Savo milžiniškomis bandomis Argentina reguliuoja pasaulio raguočių kainas.

Abu chorai įengtomis jėgomis uoliai ruošias prie apvairščiojimo sidabrinio jubilie-

**K A
E
I**
Vande

Rengiana
SCANDINAVIAN AMERICAN LINE
Igaliotas Agentas
"DRAUGAS"
2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. Tel. Roos. 779

Prie užkandžių stalo (kur)
skaniai priruošė choristės: J

Šiaulių miesto policija už
antspaudavo Lauko gatvėje 37

Taip šimtai moterų sako, Jis stiprina nervus... duoda gerenį apvėtiną... gerian miegį... atleidžia galvos skaudėjimą, nugaros skaudėjimą... sunkiosios dienos pakenčiamas.

Jeigu nesijauti pilnai sveika, pamėgink šias gyduoles. Nusipirk teli šiandien.

Jūs gausite per ištisus 1933 metus gerą, katalikišką laikraštį „Žemaičių Prietelius.“

Argi tad jūs pagailētumēt dēl tokio gero laik-
raščio VIENO DOLERIO PER METUS?

Its nutritional rating is + + +
(TRIPLE PLUS)

Minkštas, patraukiantis skonis nuo seno Cheddar sūrio. Varškus, kaip pienas. Užtvirtintas American Medical Association. Užsipelnijs aukštą maitingumo ratą plius, plius, plius. Gąuk kitą pakeičių nuo grocerininko šandien.

KRAFT
Velveeta
The Delicious New Cheese Food

VISADA
UŽMIRŠTA

Ar Zinot, kodēl jos ne-
mēgo? Jī pati neziņojo.
Jos blogas kvapas buvo
priēzastim, nes blogo kva-
po niekas nemēgsta. Vie-
nok visi tā gali pašālinti.
Gargaliuok su Listerine ir
tas atliks kas reikia. Vartok
kasdien. Bandyamir rodo,
kad šīs valistas atlieka
greit, ko kiti valstai ne-
padaro per 4 dienas.

**LAMBERT PHARMACAL
COMPANY**
St. Louis, Mo.

LISTERINE
promptly ends odors ordinary
antiseptics can't hide in 4 days

Mes parduodame įvairios rūšies anglis — del Hot Water ir štymos boilerių ir virtuvinių pečių.

Pocahontas, beduminės, Pennsylvaniaijos kietos anglis, antracitas, Black Ban Lump, Consolidation, Millers Creek and Kopper Coke. Taipgi Sahara anglis.

Specialės kainos, mokant cash.

V. GAPSZEWICZ, Pres.

R. F. GAPSZEWICZ, Sec. and Mgr.

NO I AINT BILLY - I'M JUST DOING SOME AUTOMATIC PAINTING - THE SPIRIT OF SOME GREAT ARTIST IS GUIDING MY HANDS

OH - MUGOSH! HE'S COO-COO AGAIN!

A cartoon illustration. On the left, a man in a white shirt, dark vest, and light trousers stands next to an easel. He is holding a paintbrush and a bucket of paint, appearing to be in the middle of painting a wall. On the right, a young boy in a white shirt and dark overalls stands looking up at the man. There are two speech bubbles. The first, from the man, says: "YOU SHOULDN'T HAVE INTERRUPTED ME BILLY - NOW I'VE LOST ALL CONTACT WITH THE SPIRIT WORLD". The second, from the boy, says: "YOU'LL MAKE CONTACT WITH THE MAD HOUSE SOON! - WHO'D Y SAY WAS GUIDING YOU?". The background is simple, with a wall and some furniture like a table and chairs visible in the distance.

IT IS PROBABLY THE SPIRIT OF SOME GREAT ARTIST LONG DEPARTED FROM THIS EARTH!

AW! WHY DONTCHA TAKE TH BLAME YOURSELF -- HAVE YOU FORGOTTEN THE OLD PROVERB --

DAKTARAI:

756 W. 35th STREET
Office val: nuo 1-1, nuo 8:10-

Šiandien Vašingtono ir Kęstučio Paminėjimas

Šios Dienos Iškiliųjų Tvarka

ŠIANDIEN Vašingtono ir Kęstučio sukaktuvių paminėjimas.

VIETA — St. Agnes salė, 3926 Archer Ave.

LAIKAS — 7:30 val. vak.

PROGRAMAS — Choral, duetai, solistai, muzika, kalbos, tautiški šokiai.

TIKIETŲ KAINOS — 25c., 50c., 50c. ir \$1.00.

PELNAS skiriamas lietuvių bedarbių šelpimui.

DALYVAUJA — visi lietuviai, kuriems rūpi tautos garbė ir kurie myli savo artimą.

TAI BENT DAINUOJA

Mūsų choralai rimtai prisirengę prie šios dienos iškiliųjų. Pataradienio vakare į Šv. Jurgio parapijos salę susirinko apie 500 dainininkų. Jie praktikavo. Oh boy, šaukė visi tie, kurie girdėjo dainuojant. Tai bent dainuoja! Tokį gausingą choralą girdėti dainuojant, tai didelė retenybė ne tik lietuvių, bet ir kitų tautų tarpe. To choralų choro gražaus ir galinčio dainavimo pasiklausysime šiandien, St. Agnes salėje, miredami Vašingtono ir Kęstučio sukaktuvių. Choralų choras dainuos pusę tuzino gražiausių ir melodingiausių lietuviškų dainų.

DAILY NEWS IR LIETUVIŲ DIENA

Chicago Daily News plačiai išgarsino Vašingtono ir Kęstučio paminėjimą, arba Lietuvos Dieną, surengtą sąryšyje su to dienašio rengiamu "tautų karnivalu," kurio pelnas eina bedarbių šelpimui. Chicago Daily News vedėjai šiandien dalyvaus mūsų iškilmės ir jas aprašys. Dėl to svarbu, kad mes tinkamai pasirodytume, kad kitoms tautoms neužsileistume. Programa pildytojai savo dalį gerai atliks. Mūsų gi pareiga gausingai šiandien susirinkti į St. Agnes salę ir parodyti, kad lietuviai gerbia ir šio krašto ir Lietuvos didvyrius, ir kad

rūpinasi savo tautiečiais bedarbiais.

KELRODYS Į ST. AGNES SALĘ

St. Agnes salė, kur įvyks šios dienos iškilmės, yra ant Archer ave. ir Rockwell str. (3926 Archer ave.) Iš visų miesto pusių ji lengvai pasiekama. Iš Dievo Apaizdos parapijos reikia važiuoti Halsted str. iki Archer, o Archer iki Rockwell. Iš North Side — Ashland ave. iki Archer, o Archer iki Rockwell. Iš visų kitų parapijų reikia važiuoti iki Western ave., Western iki Archer. Važiuojantieji automobiliais, ras užtekintai vietas "parkyti." Brightonparkiečiai pėkščiomis galės ateiti. Jiems arčiausia.

LABDARIŲ NUTARIMAS IR JŲ DŽIAUGSMAS

Vakar vakare, Lietuvių Labdarbių Sąjungos centro mėnesiniame susirinkime paantrintas seimo nutarimas visiems labdariams šį vakarą dalyvauti Vašingtono ir Kęstučio paminėjime. Labdariai džiaugiasi, kad pelnas yra skiriamas lietuvių bedarbių šelpimui. Jie ragina kiekvieną lietuvių tą kitų darbą paremti savo atsilankymu.

ORGANIZACIJŲ BEI DRAUGIJŲ VALDYBŲ DĖMESIUI

Visų mūsų centralinių organizacijų, apskričių, kuopų, draugijų ir klubų pirmininkai ir sekretoriai šį vakarą prašomi suvažiuoti į St. Agnes auditoriją ir lygiai 7:30 val. vakare sueiti prie estrados dešinėje auditorijos pusėje.

Kviečia Vašingtono ir Kęstučio Komiteto pirm.

DAINININKŲ DĖMESIUI

Visi dainininkai, kurie šį vakarą dainuos St. Agnes auditorijoje prašomi įsidėmėti: sopranai ir tenorai sueisite į dešinę auditorijos pusę netoli estrados, altai ir basai — į kairę.

Programo Komisija

Lithuanians Honor Washington & Kestutis At St. Agnes Auditorium

PART OF "CARNIVAL OF NATIONS" PROGRAM

Tonight all patriotic Lithuanians will gather at the St. Agnes Auditorium, 3926 Archer Ave., near Western to honor two great men: George Washington, our American hero and Kestutis, our Lithuanian hero.

An elaborate program has been planned. We will have the pleasure of listening to our leading soloists, quartets, octets and also a combined

chorus of our Lithuanian choruses. Included in the list of feature attractions we will be entertained by the St. Casimir Academy girls in various Lithuanian folk dances assisted by their uniformed band and orchestra.

This celebration is a history making event which will bring joy and much credit to the Lithuanian people. It will be a great evening.

This evening is a part of the Daily News "Carnival of Nations" program which is a huge success. All the other

P-nia Ona Biežienė, žinoma solistė dainininkė, šį vakarą dainuos Šv. Agnietės Auditorijoje, Vašingtono ir Kęstučio paminėjimo iškilmės.

nations have staged their programs successfully and in a creditable manner. Let's all take part in honoring two great heroes, George Washington and Kestutis and keep in line with the other nations of Chicago.

There will also be a interesting speakers, namely our Lithuanian Council Anthony Kalvaitis, Prof. Frank Mast, Lith. Federation Pres. and Pres. of the Lithuanian Committee for the Century of Progress and Dr. Al. Račkus.

Al. Kumskis

ROSELAND

Roselando Šv. Onos draugija turėjo balių lapkričio 24 d. Visų Šv. parap. svetainė. Pasirodė svetelių priėjo pilna svetainė. Ir linksminosi iki vėlumai. Mat, didelė draugija, visuomet jai sekasi parengimui.

Mūsų jaunimas

Dabartinio laiku mūsų jaunimas pradėjo smarkiai lenktyniuoti. Vyčiai ir alumnėčiai, persitvarke, dirba: vakarėlius ruošia ir jam labai sekasi.

Vietinis vargonininkas S. Rakauskas su alumnėčiais parap. svetainėje įtaisė basket ball. Tat jaunimas turi progos linksmai pažaisiti; ne tik bernaičiai, bet ir mergaitės žaidžia basketball. Gerai, kad savoje svetainėje daro žaidimus, nereikia svetimųjų ieškoti; mažiau ir gatvėmis daužysis.

Prieš kelis mėnesius neturėjome lietuvių vikaro, klebonui pagelbininko, tik atvažiuodavo svetimtautis kunigas; mažai galėjo prigelti. Bet, ne po ilgo gavom pagelbininką lietuvių kun. Alfonsą, pranciškoną. Parapijonys džiaugės, nes šis gelbėjo gerb. klebonui, kiek galėjo. Bet lapkr. pradžioje kun. Alfonsas mus apėjo, o jį jo vietą sulaukė jauno kunigo Černiausko, kaip asistento kun. J. Paškauskui. Dabar džiaugiasi visi. Jaunimas net krikštauja iš

džiaugsmo. Sako, mums tokio ir reikėjo, nes jaunas su jaunaisiais. Tat jaunimui globa užtikrinta, nes kur dvasios vadai su jaunimu dalyvauja, ten ir jaunimas doresnis. Taigi, džiaugiamės sulaukę jauno, energingo kun. V. Černiausko. Linkime ilgiausiu metų ir geriausios sveikatės bei pasisekimo!

Roselandietis

Pranešimas

Gruodžio 1 d. prasideda Šv. Kryžiaus Ligoninės Rėmėjų Dr-jos bazaras. Darbščios ir

REAL ESTATE
Prisirašykite į mūsų Spulką
Texų informacija suteikiama
Dykai
2608 West 47th St.

Geriausią cash kainą už morkščius, bondsus ir deposit certificate'us. 134 No. LaSalle St. Kanbarys 316. Atudara vakarais.

GERAS UŽDARBS

Reikalinga — vyrai ir moterys, — mes turime naują įkardimą, kuris lengvai parduoda kiekvienoje stubeje. Galite dirbti pilnai arba iš dalies. Patyrimas nereikalingas. \$1.00 užstatas už sampulius bus sugrąžintas. Kreipkitės nuo 9 ryto iki 8 val. vakaro.
6812 So. Western Ave.

Kiekvienas Yards parduoda Black Band anglis, bet dauguma gauna Illinois anglis vietoj Black Band. Jeigu norite gerų anglių kreipkitės į Crane Coal Kompaniją, ten jus gausite geriausią anglis ir už mažesnę kainą negu kur kitur.

Green Valley geriausios anglys dėl pečių dideli lump-sai tikiai tonas\$8.50
Pocahontas lumps\$9.00
Summer Creek lump\$8.00

gabios rėmėjos jau suvirš mēnuo laiko, kaip prisirūvo, piešė ir dabino įvairios rūšies gražumynų: antklodžių, žiursteilių, lempoms klošų, paveikslų, siuvinių ir t.t. Rašančiai šiuos žodžius teko matyti tų dailių išdirbinių ir jie tikrai brangintini.

Prieš Kalėdas gera proga visko įsigyti, o tuo ir paramos suteikti Šv. Kryžiaus ligoninei. Tat visų prašoma parauti bazarą savo atsilankymu. Bazaras tęsis iki 4 d. gruodžio. Pradžią 2 val. po pietų iki 10 val. vakare.

Bazaras įvyksta Šv. Kryžiaus ligoninėje, ant 1 lubų. Įžanga veltui.

Seserys, ligoninės vedėjos, ir Šv. Kryžiaus Ligoninės Rėmėjų Dr-ja laukia daugelio svečių ir žada visus maloniai priimti.

Nina

MIRĖ IS DŽIAUGSMO

Nefoli Ukmergės, M. kaimie dažnai vakarais pas vieną ūkininką susirinkdavo kortomis palošti. Paprasta vakarais loždavo taip sau, bet šventadieniais loždavo iš pinigų arba iš bulvių. Minimo kaimo ūkin. K. irgi loždavo, bet niekad negalėjo nieko išlošti: vis jam nesisekdavo.

Tačiau vieną sekmadienį

jam laimė "nusišypsojo" ir jis išlošė 7 litus ir 4 pūdus bulvių. K. šią laimę sutiko taip susijaudinęs, kad atėjęs ramos susirgo. Gydytojo nešaukė, nes visuomet K. būdavo sveikas; tad manė ir dabar nieko blogo nesant.

Tačiau laimingas K. rytojams taip ir nesulaukė: naktį mirė.

P. CONRAD, Fotografas

Turime tokias pat šviesas kaip Hollywoodo muzų studijoj ir vakarais imti paveikslai išena tokie gražūs, kaip ir saulėtoji diena. Del apointmentų ir sėmėlių pasaukit mus telefonu: ENGLEWOOD 5840
Res. 730 W. 62nd St.

JOHN B. BORDEN ADVOKATAS

105 W. Monroe St., prie Clark
Telefonas State 7660
Valandos 9 ryto iki 5 popiet
West Side: 2151 W. 22nd St.
Panedėlio, Seredos ir Pėtnyčios vakarais 6 iki 9
Telefonas Roosevelt 9090
Namai: 6459 S. Rockwell St.
Utarinko, Ketvergo ir Subatos vakarais 7 iki 9
Telefonas Republic 9600

A. A. SLAKIS ADVOKATAS

Miesto Ofisas 77 W. Washington St.
Room 905 Tel. Dearborn 7966
Valandos: 9 ryto iki 4 po pietų
Vakarais: Utarninkais ir Ketvergais — 6 iki 9 val.
6145 Archer Ave. Tel. Lafayette 7227
Namų Tel. Hyde Park 2295

J. P. WAITCHES ADVOKATAS

52 E. 107 ST. prie MICHIGAN AVE.
Tel. Pullman 5950-5377
4600 S. WOOD ST.—Ketvergo vak.
Tel. Lafayette 6593
140 N. LA SALLE ST.—pagal nutartį.

R. ANDRELIUNAS

Užlaikome naujausios mados žiedus, laikrodžius, radios, taiggi elektrinius laikrodžius, movie cameras, projectorius dėl judomų paveikslų rodymo. Kainos labai nupigin tos.
2650 W. 63rd St., Chicago, Ill.
Tel. Hemlock 8380

Wm. J. Kareiva
Savininkas
Dėl geriausios rūšies ir patarnavimo, šaukit.
GREEN VALLEY PRODUCTS
Oleils šviežius kiaušinių, sviesto ir sūrų.
4644 SO. PAULINA STREET
Tel. Boulevard 1389

Phone Roosevelt 2672
STANISLOVAS FABIONAS, Sav.

WEST SIDE EXPRESS CO.

Coal, Wood, Expressing and Moving
2146 So. Hoyle Avenue
Chicago, Ill.

BUDINKUS TAIKOM
Atliekame Plasterio — Plytų — Cemento darbus. Kamplius statom — taisom. Plasteruojam — akštautus — Ca'lfornijos tinkavimu. Darbą atliekam už pusę kainos.
Tel. West Side WEST 0693
Tel. South Side YARDS 6438
JNO. LYNCH
509 WEST 47th STREET

Jei manai pirkti automobilį, ateik pas mus pirmiau, nes mes užlaikome vieną iš geriausių rūšių automobilių — STUDEBAKER, kurie yra pagarsėję savo stiprumu ir gražumu. Taiggi mes turime pilną pasirinkimą vartotų kary labai prieinamą ir nebrangią kainą.
MIDLAND MOTOR SALES
4403 ARCHER AVENUE
Telephone Lafayette 7129

JOHN A. KASS

(KAZAKAUSKAS)

Laikrodininkas, Auksorius ir Muzikalių Instrum. Krautuvininkas

DVI KRAUTUVES

Abiejose dideliais pasirinkimas žiedų, deimantų, visokios rūšies laikrodžių ir muzikalių instrumentų. Taiggi taisome visokius laikrodžius, muzikalius instrumentus ir akinius pritaikome.

Turis 23 metus patyrimo.

4216 Archer Ave.
Tel. Lafayette 8617

2049 W. 35th St.
Tel. Lafayette 3315

Mes pakartotinai kreipiame jūsų atydą į įvairų patarnavimą, kurį mūsų įstaiga teikia: Priimame mokesčius gazo, elektros, telefono, vandens bilas ir morgičių kuponus.

Išrašom gaisrų visokias apdraudas. Darome pirmus morgičius ant namų. Perkame Lietuvos Bonus ir išmokame kuponus. Parduodame Foreign Exchange ir čekius.

UNIVERSAL MORTGAGE & INVESTMENT CO.

Nót. Inc.

3320 S. Halsted Street Tel. Yards 5215

PAUL M. SMITH & CO.

Real Estate - Loans - Insurance

Turime pardavimui ir mainymui visokios rūšies properčių, būnų, plotų ir farmų. Jei mes negalėsime išmalyti, niekas negalės. Apdraudos dalykuose stovime pirmoje eilėje. Turime artimus ryšius su stipriausiomis ir didžiausiomis apdraudos įstaigomis. Koketuojuome morgičius, notas ir bilas. Padedame namų savininkams surasti tiuos, kurie yra pirke morgičius ant jų properčių bankose, kurios užsideda.

Atsilankykite mūsų rūšinė visokiais reikalais ar tal biznio ar patarnime, kuris bus veltui suteikiamas. Bus jums ant naudos.

4425 So. Fairfield Avenue Tel. Lafayette 0455

WOOD ST. DEPARTMENT STORE

JOHN SZUKIEWICZ, Sav.

Ši didžiausi apėdaly — drabužių krautuvė jau perėjo į lietuvių rankas. Čia rasite didelį prekių pasirinkimą: vyrams, moterims, taiggi ir vaikams. Viskas čia pardavinėjama žemiausiomis kainomis.

Wood Street DEPT. STORE

1800 W. 47 Street

Standard Oil Station

Joseph Baubkus, sav.

Kai vartosite

RED CROWN GESĄ IR ALYVĄ,

jūsų automobilis ar trokas visuomet greičiau važiuos ir visa mašinerija ilgiau laikys. — Su kiekvienu išmainymu alyvos — išgryzavimas veltui.

Reikalui esant, nepamirškite savo tautiečio.

5854 S. Western Ave.

N. W. Corner. TEL. REPUBLIC 7417